

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1985-1986

24 APRIL 1986

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer W. Luyten C.S. —

**houdende aanwijzing van een ambtenaar van de Vlaamse Gemeenschap
als ombudsman voor het opvangen en begeleiden van de personen
die nog af te rekenen hebben met de onsociale en inhumane gevolgen
van de naoorlogse repressie**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Bij het overlijden van belangrijke Vlamingen als Florimond Grammens, **Armand** Preud'homme, en bij de ruime volkshulde hen gebracht over alle ideologische en partijgrenzen heen, moest telkens pijnlijk herinnerd worden hoe deze vooraanstaande Vlamingen ook het slachtoffer werden van de naoorlogse repressie, die voor een ruim deel haar overdrijvingen baseerde op de anti-Vlaamse hetze.

Voor vele Vlamingen duren die gevolgen nog voort.

Bij het pogen om de gevolgen van die repressie weg te werken, is telkens weer in het nationale Parlement gebleken hoe ver de gevoeligheden van Vlaanderen en het Franstalige landsdeelte hier uit elkaar liggen.

In het veel geprezen werkdocument van de Vlaamse Raad, met name het verslag van de werkgroep belast met het opmaken van de inventaris van de sociale en menselijke gevolgen voor de slachtoffers van de oorlog, met name ook van de Spaanse burgeroorlog en voor de getroffen van de repressie en epuratiewetgeving (Stuk 290 (1984-1985) – Nr. 1), spreekt verslaggever, de heer **A. Bourgeois**, in termen van : „De repressie, die zeer ingrijpend en alomvattend was” ; „Zij liet sporen na in tientallen verschillende wetgevingen en greep zodoende in in ontelbare levenssituaties” ; „Er is een onoverzienbare wetgeving gegroeid”.

Uit het verslag, waarin steeds blijkt hoe fragmentair en „onoverzienbaar” de mildering van die gevolgen is geweest, wordt verder duidelijk hoe ingewikkeld deze toestand is voor enkelingen die deze gevolgen nog dragen en hoe moeilijk het voor hen (omzeggens allen bejaarde mensen nu) moet zijn om in dit onoverzichtelijke raderwerk „individueel” die blijvende gevolgen te kunnen wegwerken.

Bij ontstentenis van algemene amnestiërende maatregelen bleek nochtans in het nationale Parlement, hoe Ministers bevoegd op de diverse terreinen voor de repressiegevolgen, herhaaldelijk betoogden goedwillend te willen optreden voor de individuele oplossing.

Voor vele van die enkelingen zijn de voorgeschreven procedures een nieuwe administratieve of juridische lijdensweg waartegen zij zich machteloos voelen. Ons voorstel heeft bijgevolg de bedoeling langs de Vlaamse Raad een soort ombudsman aan te wijzen bijgestaan door een administratieve cel, afhankelijk van de Vlaamse Executieve, die op een actieve manier bijstand en begeleiding verleent aan Vlamingen die op diverse terreinen nog de repressiegevolgen dragen en die afzonderlijk niet opgewassen zijn tegen de doolhof van de individuele herzieningsmogelijkheden.

Ons baserend op voornoemd verslag van de Vlaamse Raad, denken wij hier onder meer aan de procedure voor het eerherstel ; aan het optreden met het gezag van de Vlaamse Raad bij gemeentebesturen ; aan het bijstaan van de personen of hun afstammelingen die vervallen werden verklaard van hun nationaliteit ; aan tussenkomsten bij de Minister van Justitie voor het verblijf van mensen die vallen onder de repressiemaatregel „verbod het land binnen te komen” ; aan bijstand aan de honderden personen die nog vervallen zijn van diverse rechten en nog kunnen geholpen worden in de te volgen procedure binnen de huidige wettelijke maatregelen ; aan bemiddelend optreden ook voor transacties bij de geldboete voor politieke veroordelingen, wat vooraanstaande rechtsgeleerden afkeurden als een van de grootste onrechtvaardigheden van de repressie, niet alleen omwille van het verkeerde rechtsprincipe, maar ook om de verscheidenheid van de vonnissen in tijd en ruimte ; aan hulp bij het wegwerken van de nog resterende sequestergevallen ; aan het wegwijs maken in de doolhof van de pensioenwetgeving.

Deze beperkte opsomming toont duidelijk hoe dergelijke ombudsdienst voldoende werk kan hebben om vóór het te laat is de getroffen personen van de repressie nog bij te staan.

Op een ogenblik dat de Franse Gemeenschapsraad voorstellen behandelt om een ombudsman in het leven te roepen „ter verdediging van de gewettigde belangen van de Franstalige inwoners van het Vlaamse Gewest”, moeten wij in de gegroeide Vlaamse consensus de schroom tegenover het verleden afleggen. Een wetsvoorstel als dat van de heer C. De Clercq c.s. tot instelling van een ombud (Senaat stuk 139 (1985-1986) – Nr. 1) lijkt te weinig gespecificeerd voor de afdrijvende problematiek zoals behandeld in voornoemd verslag van de Vlaamse Raad, problematiek die gezien de hoge leeftijd van de betrokkenen dringend moet worden opgelost. Het gaat immers over een groep mensen die in de wedloop met de tijd voor dit wegwerken van de onsociale en inhumane gevolgen van de repressie, steeds meer aangewezen lijken op de amnestiërende genade van wat de dichter P.C. Boutens noemde „de goede dood wiens zuiver pijpen door ’t verstilde leven boort”. Er rest ons als Vlaamse Gemeenschap niet veel tijd meer om naargelang van de aanleg sociaal, humaan of christelijk op te treden

tegenover mensen uit ons volk die in één van de meest geladen periodes van ons volksbestaan dikwijls gestraft of te zwaar gestraft werden omwille van hun Vlaming-zijn.

W. LUYTEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

De Vlaamse Raad benoemt een ombudsman die optreedt voor personen die nog de gevolgen dragen van de naoorlogse repressie- en epuratiewetgeving.

Artikel 3

In het kader van zijn opdracht is de ombudsman bevoegd, op aanvraag van de in artikel 2 genoemde personen of van derden of op eigen initiatief, op te treden bij alle openbare besturen die op hun terrein aangewezen zijn bij te dragen tot het wegwerken van de repressiegevolgen voor de genoemde betrokkenen.

Artikel 4

Door de Vlaamse Executieve wordt aan de ombudsman een ambtenarengroep ter beschikking gesteld om zijn opdracht te kunnen vervullen. Deze ambtenarencel staat onder de politieke verantwoordelijkheid van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, die in overleg met zijn Ministers in de nodige werkmiddelen voorziet. De Vlaamse Executieve verleent alle mogelijke hulp bij het optreden van de ombudsman in zijn taak.

Artikel 5

De ombudsman heeft een opdracht van vijfjaar. Deze periode kan worden verlengd.

Artikel 6

Elk jaar wordt een verslag opgesteld waarin aan de Vlaamse Raad mededeling wordt gegeven van de vragen tot hulp en begeleiding en van de resultaten die het optreden van de ombudsman meebracht.

Dit verslag moet de privacy van de betrokkenen eerbiedigen.

Artikel 7

Dit decreet treedt in werking de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.

W. LUYTEN

H. COVELIERS

O. MEYNTJENS

O. VAN OOTEGHEM
